

LIFE+ 07 NAT/EE/000120

**“Elustiku kaitse Emajõe vanajõgedes Alam-Pedja
NATURA 2000 kaitsealal“**

HAPPYFISH

LIFE järgne kaitsekorralduskava

SISUKORD

SISUKORD.....	2
1. Taustinformatsioon	3
2. Iseloomustus	3
Kaitseala kujunemine ja staatus	3
Kaitse-eesmärk.....	3
3. Kaitseväärtused	6
4. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused	8
Kasutatud allikad	14

1. TAUSTINFORMATSIOON

Käesolev töö on koostatud Eesti Loodushoiu Keskuse poolt Euroopa Liidu LIFE+ programmi ja Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt finantseeritud projekti „Elustiku kaitse Emajõe vanajõgedes Alam-Pedja Natura 2000 kaitsealal“ koodnimetusega Happyfish (edaspidi projekt) lõpparuande iseseisva osana. Kava kirjeldab projekti tulemusi ja annab soovitusi Alam-Pedja Natura 2000/looduskaitseala (edaspidi ala) voolu- ja luhaveekogude ning vee-elustiku kaitse korraldamiseks ning projekti tulemuste jätkusuutlikkuse tagamiseks. Projekti käigus kogutud andmed ja analüüsid on kasutatavad ala kaitsekorralduslike kavade koostamisel, samuti mitmete kaitsealuste liikide kaitse tegevuskavade koostamisel.

2. ISELOOMUSTUS

KAITSEALA KUJUNEMINE JA STAATUS

Alam-Pedja looduskaitseala loodi 1994. aastal Eesti Vabariigi valitsuse määrusega (RT I 1994, 15, 250). Loomise algusaastatest saati on kaitseala pindala suurenenud 26 000 hektarilt 34 220 hektarini.

Esimene Alam-Pedja looduskaitseala kaitse-eeskiri kinnitati Eesti Vabariigi Valitsuse määrusega nr. 92 1995.a. (RT I 1995, 30, 381). Praegu kehtiv eeskiri on viimati uuendatud 18. mail 2007. aastal määrusega nr. 153 (RT I 2007, 38, 273).

Alam-Pedja kaitsekorralduskava

Alam-Pedja looduskaitseala on suure liigi- ja elupaigarikkuse tõttu kaitse alla võetud tähtsamate rahvusvaheliste konventsioonide ja direktiivide alusel: rahvusvahelise tähtsusega märgala ehk Ramsari ala (17.06.1997), Natura 2000 linnu- ja loodusala (05.08.2004), rahvusvahelise tähtsusega linnuala IBA (BirdLife).

KAITSE-EESMÄRK

Alam-Pedja looduskaitseala väärtus seisneb erinevat tüüpi soode, metsade, lamminiitude ja jõgede ühtses maastikukompleksis. Kaitseala on oma suure pindala ja vähese inimõjuga sobivaks elupaigaks paljudele haruldastele ja kaitsealustele liikidele. Looduskaitseala läbivate jõgede süsteem, mis ühendab kaht Eesti suurimat järve on ainulaadne nii Eestis kui ka Euroopas.

Vastavalt Alam-Pedja looduskaitseala kaitse-eeskirjale (RT I 2007, 38, 273) on Alam-Pedja looduskaitseala põhieesmärgiks kaitsta ulatuslikul alal ökosüsteemide looduslikku mitmekesisust, tagades metsa- ja sookoosluste loodusliku arengu ja niidukoosluste püsimise ning kaitsealuste liikide elupaikade säilimise. Lisaks kaitse-eeskirjas toodud eesmärkidele on Alam-Pedjal looduskaitsealal lisäülesanneteks veel kultuuripärandi hoidmine, loodushariduse edendamine ning seire ja teadusuuringute soodustamine.

Alam-Pedja Natura 2000 loodusala on loodud Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja II lisa liikide elupaikade kaitseks. Kaitstavad elupaigatüübid on: jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), liigirikad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lamminiidud (6450), puisniidud (*6530),

rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), liigirikad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0), lammi-lodumetsad (*91E0), laialehised lammimetsad (91F0). Liigid, mille elupaiku kaitstakse: saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*); harilik tõugjas (*Aspius aspius*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*); suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*), paksukojalise jõekarp (*Unio crassus*); kaunis kuldking (*Cypridium calceolus*), soohiilakas (*Liparis loeselii*), kollane kivirik (*Saxifraga hirculus*).

Käesoleva projekti välitööde käigus on fikseeritud ka mitme teise loodusdirektiivi II lisa liigi esinemine - suur-rabakiil (*Leucorrhinia pectoralis*), laiujur (*Dytiscus latissimus*), lai-tõmmuujur (*Graphoderus bilineatus*), ja vareskaera-aasasilmik (*Coenonympha hero*).

Enamik kaitstavatest liikidest on seotud veeliste elupaikadega. Elupaigatüübi jõed ja ojad (3260) pindala on 485 ha (1,4% kogupindalast). Üldiselt on vooluveekogud kaitsealal heas seisundis. Halvaks võib pidada Laeva jõe alamjooksu seisundit, kuna vesi on juhitud looduslikust süngist kõrvale ja Laeva jõgi suubub Emajõkke inimtekkelise kanalina. Laeva jõe alamjooksu looduslik süng (käesoleval ajal nimetatakse Karisto ojaks), pikkusega 5,2 km on osaliselt säilinud. Jõesüsteemi terviklikkuse tagamiseks ja loodusliku seisundi taastamiseks on vajalik vooluvee juhtimine tagasi looduslikku süngi ning selle kaudu ühenduse taasloomine Emajõega.

Olulise osa Alam-Pedja ökosüsteemist moodustavad Emajõe vanajõed (kokku 55 vanajõge). Vanajõgede seisundit halvendavaks teguriks on nende eraldumine peajõest, kuna suudmesse tekkivad settevallid. Projekti Happyfish ja Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi poolt finantseeritud projektide käigus taasavati kokku 18 olulisemat vanajõge (neist 10 Happyfishi käigus). AlamPedjal on veel mõned veekogud (Albri vanajõgi pikkusega 1 km, Soova e. Teilma oja loodusliku süngi pikkusega 1,2 km) millede ühendus Emajõega on ahenenud ja üldjuhul kuivematel perioodidel katkeb sootuks. Kalastiku hea seisundi tagamiseks on vaja eemaldada rändetõkked ka nendelt veekogudelt. Ilmatsalu jõe alamjooksu loodusliku süngi taastamine on oluline selle jõe hea ökoloogilise seisundi tagamiseks.

Väga oluline ja mitmekesine roll piirkonna bioloogilise mitmekesisuse tagamisel on lamminiitudel (elupaigatüüp 6450), mida leidub siin 3835 ha (11.2% kaitseala territooriumist). Alam-Pedja loodusala luhad on ühed Eesti ja kogu Euroopa boreaalse biogeograafilise regiooni esinduslikumad. Lamminiitude kaitse tähendab nende hooldamist – niitmist ja/või karjatamist, millele vajadusel eelneb taastamine – põõsaste ja mätaste tõrje. Käesoleval ajal on hoolduses ja taastamisel ligi 1500 ha lamminiitusid.

Luht on elupaik, mis asub kolme biotoobi – metsa, niidu ja veekogu kokkupuutealal ja mille olemasolust ja seisundist sõltuvad paljud elusolendid ning ökoloogilised (ja ka sotsiaalsed) protsessid. Luhad, olles nii niidud kui ka märgalad, omavad suurt tähtsust ökosüsteemi funktsionaalse osana ning elurikkuse kandjana. Tervikliku ökosüsteemikompleksina on luhtadel vähemalt järgmised funktsioonid: üleujutuse regulatsioon – süvendamata, õgvendamata ja tammistamata looduslikus süngis voolavad jõed on hüdroloogiliseks puhvriks üleujutuse korral ning leevendavad veetaseme kõikumisi allavoolu jäävatel aladel; aine- ja energiaringe regulatsioon; bioproduktiivne funktsioon – tekkelooliselt olulisim; luhtade heina on aastasadu

kasutatud loomasöödana; tänapäeval alternatiivseid kasutusvõimalusi bioenergeetikas; elupaik taime- ja loomaliikidele – pesitsus-, toitumis- ja peatumispaigad lindudele, elupaigad erinevatele imetajatele ja selgrootutele; tähtsad kudealad kaladele; sotsiaalsed ja kultuuriloolised funktsioonid ning teaduslik/hariduslik tähtsus.

3. KAITSEVÄÄRTUSED

TABEL 1. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Ootatavad tulemused
3.1. Jõed, elupaigatüüp 3260				
Heas seisundis, looduslikus voolusängis, rändetõketeta jõgi	Hea loodusliku seisundi tagamine, rändetõkete puudumine	Inimtekkelised rändetõkked	Planeeritavate tegevuste menetlemine vastavalt Natura alade kaitse põhimõtetele. Operatiivseire, ala külastused Rikkumiste menetlemine. Laeva ja Ilmatsalu jõe ning Teilma oja alamjooksude looduslikkuse taastamine	Avatud, rändetõketeta jõelõigud säilinud. Inimtegevuse poolt rikutud jõelõikude looduslik seisund taastatud. Looduskaitse informatsiooni kogumise, talletamise ja kasutamise süsteemi loodud ja ellu rakendatud.
		Koprapaisud		
		Voolusängi muutmine, kraavitamine		
		Maaparandus, setete vabanemine ja kanne		
3.2 Vanajõed, elupaigatüüp 3260				
Heas seisundis, avatud vanajõgi	Hea seisundi tagamine, rändetõkete puudumine	Setete kuhjumine suudmesse, eraldumine Emajões	Setete eemaldamine Albri vanajõe suudmest Setete ladestumise seire	Avatud, rändetõketeta vanajõed säilinud ja taastatud. Looduskaitse informatsiooni kogumise, talletamise ja kasutamise süsteemi loodud ja ellu rakendatud.
3.3. Luht, elupaigatüüp 6450				
Hooldatud, kalakoelmuna toimiv luht	Kalakoelmute säilimine	Võsastumine, mätastumine, koelmute pindala vähenemine	Regulaarne niitmine	Laialdane kalakoelmute olemasolu vanajõgede kaldavööndis
3.4. Lüügid				
Tõugjas (<i>Aspius aspius</i>)	Elujõulise loodusliku populatsiooni säilimine ja tugevnemine	Rändetõkked	Rändetõkete eemaldamine, kalapääsude rajamine, uute tõkete ehitamise keelustamine	Elujõuline looduslik tõugjapopulatsioon, harrastuspüügi piiratud lubamine Emajões
		Koelmute vähesus	Kunstkoelmute rajamine Tõugja kunstlik paljundamine ja taasasustamine	
		Ebaseaduslik püük	Järelvalve tõhustamine, teavitustöö	
Vingerjas (<i>Misgurnus fossilis</i>)	Elujõulise loodusliku populatsiooni säilimine ja tugevnemine	Sobilike elupaikade vähesus	Luha hooldus, rändetõkete eemaldamine, maaparanduse mõjude kõrvaldamine ja vältimine	Elujõuline looduslik populatsioon

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
Võldas (<i>Cottus gobio</i>)	Elujõulise loodusliku populatsiooni säilimine ja tugevnemine	Sobilike elupaikade vähesus	Looduslike elupaikade säilimise ja hea seisundi tagamine, kunstkärestiku rajamine	
Hink (<i>Cobitis taenia</i>)	Elujõulise loodusliku populatsiooni säilimine ja tugevnemine	Sobilike elupaikade vähesus	Looduslike elupaikade säilimise ja hea seisundi tagamine	

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

Tegevuskava tabelisse 2 on koondatud nii tegevused, mis on vajalikud projekti tulemuste jätkusuutlikkuse tagamiseks kui ka tegevused, mida võimaluste avanemisel oleks vajalik ellu viia, et Natura 2000 ala väärtust veelgi suurendada.

Tegevused on prioritseeritud vastavalt sellele, kas tegevus on vajalik otseselt kaitseala kaitse-eesmärkide täitmiseks ja finantside olemasolul.

Esmane prioriteet (I) on tegevused, mis on otseselt vajalikud kaitse-eeskirjas sätestatud kaitse-eesmärkide täitmiseks ning seadusega ettenähtud kohustuslikud tegevused. Teine prioriteet (II) on tegevused, mis on vajalikud kaitseala arendamiseks ja tutvustamiseks Teostatakse vastavalt võimaluste avanemisele. Kolmas prioriteet (III) on tegevused, mis toetavad kaitse-eesmärkide saavutamist kaudselt.

Oluline on kavandada ja ellu viia tegevusi, mis aitavad täita Natura alade ja looduskaitseala loomisel seatud eesmärgid. Oluline on säilitada olemasolevat ja otsida võimalusi ökoloogilise seisundi edasiseks parandamiseks.

Ala esinduslikkuse ja hea seisundi suurendamiseks ning liigilise mitmekesisuse säilimiseks on vaja lahendada hetkel halvas seisundis Laeva ja Ilmatsalu jõgede ning Teilma oja alamjooksude loodusliku seisundi taastamine. Laeva jõe alamjooks (allpool Laeva-Palupõhja teed) on juhitud looduslikust sängist mööda, tehislisku kanalise. Looduslik säng (täna nimetatud Karisto oja) on osaliselt säilinud ja võimalik oleks selle taastamine ca 5 km pikkuses lõigus, millega taasloodaks ligi 50 ha heas seisus jõe omaseid elupaiku ning märgatavalt suureneks paljude kalade jaoks olulised rändeteed ning puhke ja paljunemisalad. Ilmatsalu jõe alamjooks on samuti juhitud tehislisku kanalisse, mille kaudu ta suubub samanimelisse vanajõkke.

Setete ladestumise tõttu suudmetesse on kesises seisundis Albri vanajõgi ja Teilma (Soova) oja. Takistuste eemaldamine aitaks suurendada heas ökoloogilises seisus veekogude hulka ja tagada ala esinduslikkuse säilimist.

Kalastiku hea seisundi säilimiseks on vajalik luhtade taastamine ja hooldamine. Poollooduslike koosluste hoolduskava raames tuleb jätkata kalastikule oluliste alade regulaarset hooldust. Jätkata tuleb pikka aega hooldusest väljas olnud, võsastunud luhtade taastamist. Koos Laeva jõe loodusliku seisundi taastamisega tuleb eemaldada niitmist takistav ülekasvanud võsa. Luhtade majandamise jätkusuutlikkuse tagamiseks on vajalik lahendada terviklikult luhataimestiku ülestöötamise, transpordi ja kasutamise ahel. Ette tuleb valmistada ja ellu viia projekt, mille käigus luuakse tehnoloogilised lahendused kogutud heina kasutamiseks erinevate tarbijate juures, peamiselt energeetilistel ja loomakasvatustel eesmärkidel. Luua tuleb vajalik taristu juurdepääsuteede ja rajatiste näol, muretseda tehnika, mis võimaldaks luhta hooldada selleks sobival ajal ja ilmastikust võimalikult vähe sõltuvalt. Projekt haaraks erinevaid huvipooli nii era kui ka avalikust sektorist. Luhtade hooldus on positiivse mõjuga ka linnustikule, sealhulgas mitmele kaitsealusele linnuliigile.

Kuna Emajõgi ja eriti selle Alam-Pedja Looduskaitseala piirkond on populaarne kalastuskoht, siis üks võimalik elustiku seisundit ohustav tegur on eeskirjade mittetäitmine ja ebaseaduslik

püük. Ala suuruse ja suure külastatavuse tõttu on hädavajalik alalise personali kohalolu piirkonnas. Kohalikke olusid tundva vastavat varustust omava töötaja viibimine kaitsealal vähendaks tunduvalt võimalust, et ala külastajate poolt rikutakse kas teadlikult või teadmatuses külastuskorda või muid eeskirju. Sellise töötaja poolt kogutav ja vahendatav teave oleks oluline kaitseala hea seisundi säilimiseks ja edasiste tegevuste planeerimiseks ja korraldamiseks.

Võimalike kahjulike mõjude vältimiseks on vaja jätkata kõikide huvipoolte teavitamist. Erinevaid kanaleid kasutades tuleb tutvustada nii kalapüügieeskirju kui ka kaitsealal viibimise korda.

Kaitsealuste liikide (ja nende kaudu muude liikide) populatsioonide säilimiseks ja tugevdamiseks on oluline jätkata nende elupaikade hea seisundi hoidmist. Igal juhul tuleb vältida veekogude ökoloogilise seisundi halvendamist, eriti tõkestamist ja ümberkujundamist. Riikliku seire raames on vajalik seisundi kompleksne jälgimine. Hinnata tuleb projekti käigus läbi viidud tõugjate asustamise mõjusid populatsioonile. Laeva jõe loodusliku seisundi taastamisega koos oleks vajalik asustada ka Laeva jõkke tõugjaid elujõulise kohaliku populatsiooni tugevdamiseks. Laeva jõe taastamise käigus loodavad elupaigad aitavad tugevdada ka võldase, hingu ja vingerja asurkondi. Rändetakistuste eemaldamine aitab suurendada paljude liikide levikut ja asurkondade elujõulisust.

Mõlemad Happyfishi projekti toel taastatud kudealad on lähemate aastate jooksul jätkuva hooldamise huviorbiidis - Verevi-Samblasaare taastatud kudelala on koguni kaks võimalikku hooldajat - Looduskaitseühing Kotkas ja OÜ Ranna Farm; viimane on Võrtsjärve ja Verevi peakraavi vahelist ala mitme eelneva aasta jooksul jätkusuutlikult majandanud, kasutades heina (silo) loomasöödana. Soova taastatud kudeala majandamiseks hetkel otsest hooldushuvi ei ole, kuid Eesti Looduskaitse arengukava aastani 2020 näeb ette hooldatavate poollooduslike koosluste pindala kahekordse suurendamise (23 000 ha-lt 45 000 ha-le) lähemal 8 aastal. Keskkonnaameti maahoolduse spetsialistidest ja ekspertidest koosnev töörühm on koostanud hooldusesse minevate alade valiknimekirja ning Soova taastatud ala kuulub nende hulka.

Happyfishi projekti sette ladestusalad on väga väärtuslikud uurimis- ja seireobjektid Tartu Ülikooli botaanikutele, kes on luhaniitude taimkattedünaamikast ning luhtade hooldamise tulemuslikkust jälginud juba 2000. aastast alates. Projekti tegevuste tulemusel on põhimõtteliselt loodud pind teaduslikuks eksperimendiks, et uurida, kuidas kujuneb ja muutub luha taimkate, millised liigid ja milliseid levimiseid pidi neile aladele asuvad, kui suur osakaal on taimeliste kandmises üleujutusel võrrelduna nt suhteliselt lähedalt ümbrusest kohale levimisega. Et taimkatteprotsessid on aeganõudvad, kestab taimkatte uurimine neil aladel veel vähemasti kaks aastat. Ammutatav teave on liialdamata üle-Euroopalise tähtsusega, sest niivõrd looduslähedase veerežiimi ja intensiivsest põllumajandusest mõjutamata taimkattega luhaniite leidub mujal Euroopas väga vähe kui üldse.

TABEL 2 TEGEVUSKAVA

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Elluviija	Prioriteet	Periood 2013-2020, kui ei ole märgitud täpsemalt	Võimalikud finantsallikad	Provisionaalne summa, märkused
1. Inventuurid, seired, uuringud							
1.1	Uuringud (looduskaitsete uuringute, sh külastuskoormuse uuringute, läbiviimine)	Inventuurid, seired, uuringud	KA, KTK	II	Pidev	RE, KIK	2500 aastas
1.2	Riiklik seire, vee-elustik	Inventuurid, seired, uuringud	KTK, pädevad 3. ja avaliku sektori esindajad	I	Pidev, vastavalt seirekavadele	RE, KIK	1)
1.3	Riiklik seire, vee kvaliteet, hüdro-morfoloogia	Inventuurid, seired, uuringud	KTK, pädevad 3. ja avaliku sektori esindajad	I	Pidev	RE, KIK	2000 aastas
1.4	Tõugja asustamise tulemusseire, tõugja populatsiooni seisundi hindamine	Inventuurid, seired, uuringud	KTK, pädevad 3. ja avaliku sektori esindajad	II	2013-2015	RE, KIK	5000
1.5	Vanajõgede suudmete avamise tulemusseire (Tööde teostatuse seire, meetmete otstarbekuse hindamine)	Inventuurid, seired, uuringud	KTK, pädevad 3. ja avaliku sektori esindajad	II	2013-2015	RE, KIK, ÜF	15 000 2)
1.6	Laeva jõe taastamise tulemusseire	Inventuurid, seired, uuringud	Pädev 3. sektori ettevõtja	II	Punktide 2.3 ja 2.4 realiseerumisel	RE, KIK	6 000 3)
1.7	Koelmute taastamise tulemusseire	Inventuurid, seired, uuringud	Pädev 3. sektori ettevõtja	II	Punktide 2.3 ja 2.4 realiseerumisel	RE, KIK	4 000 3)
2. Hooldus-, taastamis- ja ohjamistegevused							
2.1	Kalastiku, s.h. kaitsealuste liikide elupaiga hea seisundi tagamine, Albri vanajõe suudme avamine	Looduslikud liigid, A-P Natura 2000 ala	Projektipõhiselt, pädev era- või 3. sektori ettevõtja	II	Projektipõhiselt	KIK, LIFE+, Interreg, SF, EKF	35 000
2.2	Kalastiku, s.h. kaitsealuste liikide elupaiga hea seisundi tagamine, Teilma oja suudme avamine	Looduslikud liigid, A-P Natura 2000 ala	Projektipõhiselt, pädev era- või 3. sektori ettevõtja	II	Projektipõhiselt	KIK, LIFE+, Interreg, SF, EKF	20 000
2.3	Kalastiku, s.h. kaitsealuste liikide elupaiga hea seisundi tagamine,	Looduslikud liigid,	Projektipõhiselt, pädev era- või 3.	II	Projektipõhiselt	KIK, LIFE+, Interreg, EKF, YF	110 000

	Ilmatsalu jõe alamjooksu loodusliku sängi taastamine	A-P Natura 2000 ala	sektori ettevõtja				
2.4	Kalastiku, s.h. kaitsealuste liikide looduslike elupaikade taastamine, Laeva jõe alamjooksu loodusliku voolusängi taastamine, rändetõkete eemaldamine	Looduslikud liigid, A-P Natura 2000 ala	Projektipõhiselt, pädev era- või 3. sektori ettevõtja	I	Projektipõhiselt	LIFE+, KIK, SF, EKF, YF	143000 3)
2.5	Kalastiku, s.h. kaitsealuste vingerja ja hingu elupaiga taastamistöö, luhakoelmute taastamine Laeva jõe alamjooksul	Looduslikud liigid	Projektipõhiselt, pädev era- või 3. sektori ettevõtja	I	Projektipõhiselt, koos 2.3 teostamisega	LIFE+, KIK, SF, EKF	13 000 3)
2.6	Kalastiku, s.h. kaitsealuste vingerja ja hingu elupaiga hooldustöö, luhakoelmute hooldus vanajõgedega piirnevatel luhtadel	Looduslikud liigid	KA, PRIA, RMK, pädev 3. sektori ettevõtja	I	Pidev	KIK, LIFE+, Interreg, EAFRD, SF, EKF	2000 aastas
2.7	Tõugja taastasustamine Laeva jõkke	Looduslikud liigid	KA, pädev 3. sektori ettevõtja	I	Projektipõhiselt, koos 2.3 teostamisega	KIK, LIFE+,	26200 3)
2.8	Kalakoelmute (s.h. kaitsealuste tõugja ja võldase) taastamine Laeva jões	Looduslikud liigid	Projektipõhiselt, pädev era- või 3. sektori ettevõtja	I	Projektipõhiselt, koos 2.3 teostamisega	LIFE+, KIK, Interreg, SF	5000 3)
2.9	Koosluse (lamminiidu) taastamistöö	A-P Natura 2000 ala kooslused	KA, PRIA, RMK, pädev 3. sektori ettevõtja	I	Alaliselt vastavalt riiklikule kavale	LIFE+, KIK, Interreg, EAFRD, SF	170 000 aastas, kokku 1360000
3. Loodusõppe- ja puhkemajanduslikud tegevused, avalikkuse teavitamine							
3.1	Külastuskoormuse reguleerimine	Loodusõppe- ja puhkemajanduslikud tegevused	Kaiteala valitseja	I	Alaliselt vastavalt 1.1 tulemustele	KIK, RE	3000 aastas
3.2	Radade ja puhkekohtade hooldamine (sh laagriplatside rajamine ja likvideerimine, radade muutmine)	Loodusõppe- ja puhkemajanduslikud tegevused	Kaitseala valitseja	I	Alaliselt vastavalt 1.1 tulemustele	KIK, RE LIFE+, Interreg, SF	2000 aastas

3.3	Infotahvlite rajamine/likvideerimine	Loodusõppe- ja puhkemajanduslikud tegevused		I	Alaliselt	KIK, RE, LIFE+, Interreg	1000 aastas
3.4	Infotahvlite hooldamine	Loodusõppe- ja puhkemajanduslikud tegevused		I	Alaliselt	KIK, RE, LIFE+, Interreg	1000 aastas
3.5	Trükiste väljaandmine, teabe levitamine	Loodusõppe- ja puhkemajanduslikud tegevused		III	Vastavalt vajadusele tagada kättesaadavus puhkemajandust korraldavates kekustes	KIK, RE, LIFE+, Interreg	25 000
3.6	Traditsiooniliste kalapüügiviiside elustamine. Säasamaja rajamine	Loodusõppe- ja puhkemajanduslikud tegevused	KA, PRIA, RMK, pädev 3. sektori ettevõtja	III	Projektipõhiselt	KIK, RE, SF	20 000
3.7	Ajaloolisi kalapüügiviise ja – vahendeid tutvustava filmi loomine	Loodusõppe- ja puhkemajanduslikud tegevused	KA, PRIA, RMK, pädev 3. sektori ettevõtja	III	Projektipõhiselt	KIK, RE, LIFE+, Interreg	120 000
4. Kavad, plaanid, eeskirjad							
4.1	Kaitsekorralduskava uuendamine	Kavad, plaanid, eeskirjad	Kaitseala valitseja	I	Vastavalt perioodile	KIK	15 000
4.2	Kaitsekorra muutmine	Kavad, plaanid, eeskirjad	Kaitseala valitseja	I	Vastavalt perioodile ja 1.1-1.8 tulemustele	KIK	10 000
5. Muu							
5.1	Luhahoolduse jätkusuutlikkuse tagamine kompleksse struktuuri loomise kaudu. Projekt hooldustehnika soetamiseks, taimse massi väärtustamiseks (energeetika, loomakasvatus ...) erinevate struktuuride rajamiseks.	A-P Natura 2000 ala kooslused, liigid	Projektipõhiselt	II	Projektipõhiselt	KIK, SF, EAFRD	950 000
5.2	Igapäevase järevalve tõhustamine, alalise personali viibimine kaitsealal.	A-P Natura 2000 ala kooslused, liigid	Kaitseala valitseja	I	Alaliselt	RE, KIK	4000

Elluviijad: KTK- Keskkonnateabe Keskus, KA- Keskkonnaamet, PRIA- Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet, KIK- Keskkonnainvesteeringute Keskus, RMK- Riigimetsa Majandamise Keskus

Finantsallikad: YF- Ühtekuuluvusfond, SF- Euroopa Liidu struktuuritoetused, EAFRD- Maaelu arengu fond, LIFE+- Euroopa Komisjoni finantsinstrument, OV- omavahendid, RE- riigieelarve, KIK- Keskkonnainvesteeringute Keskus, Interreg- EL piirkondadevaheline koostööprogramm, EKF- Euroopa Kalandusfond

1) Eesti Loodushoiu Keskus valmistab Keskkonnaameti lepingu alusel ette: tõugja kaitse tegevuskava, eelnõu üleandmise tähtaeg 2013;

harjuse, hingu, jõesilmu, vingerja ja võldase kaitse tegevuskavad, eelnõu üleandmise tähtaeg 2014.

Vastavad tegevuskavad kinnitab Keskkonnaamet, need näevad kümneks aastaks ette tegevuste ajakava koos täitjate, summade ja katteallikatega.

2) Eesti Loodushoiu Keskusel on vastav leping tööde teostamiseks sõlmitud.

3) Eesti Loodushoiu Keskus on esitanud vastava taotluse LIFE+ fondi

KASUTATUD ALLIKAD:

Alam-Pedja looduskaitseala kaitsekorralduskava, Kinnitatud keskkonnaministri poolt 27. novembril 2008. Kaitsekorralduskava koostamist ning väljaandmist rahastati Euroopa Liidu ja Life programmi lepingu „Bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja Säästva arengu seaduse rakendamine Eestis“ (LIFE95/EE/B2/EE/889/BLT) eelarvest.

Luhtade hoolduskava. Keskkonnaamet, koostaja Jaak-Albert Metsoja, 2011. Lamminiitide peatüki koostamisel osalesid ka Eesti Loodushoiu Keskuse eksperdid, kasutades Happyfishi käigus aadud teadmisi.

http://www.keskkonnaamet.ee/public/PLK/Lisa_4_Luhtade_hoolduskava_2011.pdf

Eesti Looduskaitse arengukava aastani 2020

(http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=1186984/LAK_lop.pdf)